

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדה

דפים מ - מה, פרשת ויצא תש"פ

דרך ישרה תמצית הדף

פרק חמישי - יוצא דופן

דף מ-מא

תדרשות ביוצא דופן והקדשים. *טומאת המקור.

1. יוצא דופן לר"ש הוי כילוד ולחכמים אין יושבין עליו ימי טומאה וטהרה ואין חייבין עליו קרבן, המחי בדרשות הפסוקים 1. אשה כי תזריע וילדה, לחכמים עד שתלד במקום שמזרעת ולר"ש לטמאה בנימוק הולד שילדה כעין שהזריעה. 2. תלד, לר"ש לרבות יוצא דופן ולחכמים טומטום ואנדרוגינוס. 3. לבן ולבת, לר"ש לטומטום ולרבנן לחייב על כל בן ובת. 4. זאת תורת היולדת לחייב על כל ולד בנפרד, ורבנן צריכי עוד קרא לעיבור אחד ושתי וולדות שנולדו בהפרש זמן.

2. ר"ש מודה שיוצא דופן אינו בקדשים דיליף גז"ש לידה מבכור פטר רחם, והשמועות 1. אין ללמוד גז"ש לידה מאדם לרבות יוצא דופן אף דהוי פשוט זכר קדוש ובמתנה, משום דדמי טפי לבכור לגבי אם בהמת קדשים פיגול נותר וטמא והנך נפישן. 3. כל שפסולו בקדש אם עלה למזבח לא ירד ואם לאו ירד וקתני יוצא דופן, ואין לומר דאיצטרך קרא לבכור כיון דנפקא מפטר רחם אלא לקדשים, וחד קרא ליוצא דופן חולין שהקדישו וחד קרא לבהמת קדשים שילדה דרך דופן, וכמו דלגבי רובע ונרבע צריכי תרי קראי.

3. טומאת המקור 1. דם לידה היוצא דרך דופן טמא ור"ש מטהר, ופולוגתייהו להו"א ביצא ולד דרך דופן, ולמסקנא שיצא הולד והדם דרך דופן ופליגי האם מקור מקומו טמא. 2. דם נדה שיצא דרך דופן אליבא דרבנן ר"ל מטמא ורבי יוחנן מטהר שנאמר בנדה וגילה את ערותה. 3. מקור שנעקר ונפל לארץ טמאה טומאת ערב, שנאמר יען השפך נחושתך. 4. מקור שהזיע שתי טיפות דם לבן טמא טומאת ערב.

דף מב

טומאת בית החיצון. *בית הסתרים.

4. הטומאה בבית החיצון ומנין 1. בנדה שנאמר בבשרה, וזהו לר"ל כל שנראה כשתינוקת יושבת לרבי יוחנן עד בין השינים ולברייתא מקום שהשמש דש. 2. בזבה נאמר זובה בבשרה. 3. פולטת ש"ז לת"ק מטמא שנאמר יהיה ולר"ש אינו מטמא דדיה כבועלה שמטמא רק בחוץ ואינה טמאה מחמת ששימשה דאיירי שהטבילה במטה ולא התהפכה אבל מתהפכת אסורה כל שלשה ימים לאכול בתרומה. 4. משמשת טמאה מהש"ז אף לר"ש שנאמר ורחצו במים וטמאו עד הערב ואפילו דזהו בית הסתרים, והאיבעיא האם הויא רואה או נוגעת

לליק לריש לענין לסתור ולטמא בכל שהוא ולליב בעי האם גמרינן מסיני רואה ופשט דהויא רואה. 5. ביולדת המקרה להויא שנעקר ממנה דם לבית החיצון ואח"כ טבלה טמאה, ולא הויא טומאה בלועה דעשאוה כנבלת עוף טהור שמטמאה בגדים בבית הבליעה. ומטמא רק לכשיצא בחוץ, ולמסקנא בלידה יבשתא והולד הוציא את ראשו חוץ לפרוזדור דמאז הויא לידה ונטמאת.

דיני בית הסתרים 1. אותו מקום של אשה לאביי הוי בלוע ולרבא בית הסתרים דאמרינן שמטמא רק מגזירת הכתוב דהוי בית הסתרים ומטמא בגזיה"כ, ולאביי חדא דבלועה ועוד דבית הסתרים הוי, ונפ"מ לתחבה חברתה כזית נבילה דמטמא במשא רק בבית הסתרים. 2. בבית הבליעה ששם טומאת נבלת עוף טהור פליגי כנ"ל ונפ"מ לתחב חבירו כזית נבילה לתוך פיו, ואביי מייתי ראייה דממעטינן שנבלת בהמה אינה מטמאת בבית הבליעה שנאמר לא יאכל לטמאה בה וזו טמאה קודם שיאכלנה וא"א ללמוד בק"ו מנבלת עוף טהור שאין לה טומאה בחוץ דנתמעט שנאמר בה ולא באחרת והאוכל אתי לשיעור כזית. 3. מקום קומטו הוי בית הסתרים, בשרץ טהור דאינו בר מגע ובנבילה טמא משום משא, ואם נכנס לאויר התנור טמא ואינו תוך תוכו והיסט ע"י קנה זב שהסיט טהור דבעינן נגיעה וטהור שהסיט זב נטמא כיון שנשא.

דף מג

שכבת זרע והשיעור ובזיבה.

שכבת זרע 1. מטמא רק כשיוצא לחוץ, בזב שנאמר כי יהיה זב מבשרו ובקרי שנאמר כי תצא ממנו שכבת זרע. 2. האוכל תרומה והרגיש שנעקרה הימנו ש"ז אותו באמה ובולע את התרומה, לאביי במטלית עבה ולרבא אף ברכה כיון דעקר עקר ולא חייש שיוסיף דבשעתיה לא שכח. 3. ש"ז מטמא לליק אם כל גופו מרגיש בה ולליב רק אם יורה כחץ דבעינן ראוי להזריע, וא"ב נעקרה בהרגשה ויצאה שלא בהרגשה וי"א דמטמא אף שאינה מזרעת שנאמר מקרה אפילו קרי בעלמא, והא דאמרינן המהרהר בלילה ומצא בשרו חם טמא איירי ששימש בחלומו דהויא הרגשה. 4. בעי האם אזלינן בתר מעיקרא בגוי שהרהר וירד וטבל דהוי לקולא, וכן בזבה שנעקרו מימי רגליה דמצי נקיט לה, ובגויה דטומאתה דרבנן, ועלו בתיקו.

השיעור בזב כל שהוא ולרייש כחתימת פי האמה, וש"ז לרואה במשהו ולנוגע כעדשה. והשמועות 1. החתים לרייש לחתימת פי האמה ולחכמים שמטמא לה, רר בשרו לרייש לטומאה לח ולחכמים למנינא. 2. ש"ז חמור משרץ שמטמא בכ"ש וזהו בנגיעה ודחי דקאמר שום שרץ ושום ש"ז ושרץ מטמא במשהו באבר משום דקאי במקום כעדשה, ושרץ חמור מש"ז שאין חלוקה טומאתו בין קטן לגדול. 3. נוגע בש"ז מרבינן שנאמר או איש, אי ילפינן משרץ פליגי האם אמרינן דון מינה ומינה דלנוגע כעדשה או אוקי באתרה ובמשהו כרואה, ודחי דמרבינן נוגע מאו איש שנאמר ברואה ש"ז וא"כ לנוגע במשהו.

דף מד-מה

בן יום אחד. *בת שלש. הגילאים.

דיני בן יום אחד 1. בתינוקת מטמאת בנדה ובת עשרה ימים בזיבה, שנאמר ואשה. 2. תינוק מטמא בזיבה, לרייש שנאמר איש איש ולרייש בריב"ב לזכר ולנקיבה כל שהוא. 3. מטמא בנגעים, אדם כי יהיה בעור בשרו. 4. מטמא בטמא מת, ועל הנפשות אשר היו שם. 5. זוקק ליבוס, כי ישבו יחדיו שישבו יחד בעולם. 6. פוטר מיבוס, שנאמר בן אין לו והרי יש לו. 7. מאכיל בתרומה שנאמר ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו וקרינן יאכילו. 8. פוסל מן התרומה שנאמר וזרע אין לה והרי יש לה, וקמ"ל אף דהויא גופא סריקא וכתוב כנעוריה פרט למעוברת אף שהיא גוף אחד, והמשנה דדווקא בבן יום אחד איירי בכהן שנשא גרושה ויש לו בן ממנה ויש לו בנים מאינה גרושה והחלל פוסל מתורמה את עבדי אביו עד שיחלוקו. 9. נוחל ומנחיל, לרב ששת נוחל את אמו ומנחיל מאחי האב, משא"כ בעובר כיון שמת לפני אמו, ולרבא נוחל אתי שממעט בחלק בכורה, ואם נולד לאחר מיתת

אביו אינו ממעט שנאמר וילדו לו ולא נוטל פי שנים דבעינן יכיר. 10. ההורגו חייב דכתיב כי יכה כל נפש. 11. הוי כחתן שלם לענין אבילות בקים להו שכלו חדשיו.

קטנה בת שלש שנים ויום אחד 1. מתקדשת בביאה לחכמים ולר"מ א"צ יום אחד, ואיכא בינייהו לרבי ינאי ערב ר"ה ולרבי יוחנן האם שלושים יום בשנה נחשבים כשנה, וי"א יום אחד בשנה נחשב לשנה והיינו בת שנתיים ויום. 2. ביאתה ביאה לענין יבום וחיוב אשת איש וטומאת בועלה בנדותרה ואכילת תרומה אם נישאת לכהן ואם בא עליה מכל העריות מומתין עליה והיא פטורה. 3. בתוליה פחות מכאן כנותן אצבע בעין ובעי האם אינם ניטלים או הולכים וחוזרים, ונפ"מ להו"א שבעל בתוך ג' ומצא דם ואחר ג' ולא מצא דחי שמא חוזר לאלתר, ולמסקנא בבעל בתוך ג' ומצא דם ואח"כ מצא דם האם הוי דם נדה ופשט דאמרינן כנותן אצבע בעין ש"מ שהולכים וחוזרים. 4. נכדתו של אנטונינוס אמרה שיכלה להתעבר מגיל שלש, ואף דאמרינן לר"מ קטנה משמשת במוך שמא תתעבר ותמות, הגויים בשר חמורים או פיהם דיבר שוא. 5. אשה שאמרה לר"ע שנבעלה בתוך שלש שנים, הכשירה לכהונה אף שאח"כ טעמה טעם איסור הויא הלי"מ.

הגילאים השונים ודיניהם 1. בן תשע שנים ויום ביאתו ביאה קונה את יבימתו וכשיגדיל יבעול ויתן גט, אם בא על נדה מטמא, פוסל ואינו מאכיל בתרומה, בא על בהמה נפסלת למזבח ונסקלת על ידו ובא על העריות מומתין על ידו והוא פטור. 2. בת י"א ויום נדריה נבדקין ובת י"ב נדריה קיימין ובדקין כל י"ב וקודם לכן אינו כלום אף דחריפי ואמרי שיודעים למי נדרנו, ואח"כ חל אפילו שאומרים לא ידענו. 3. בן י"ב ויום נדריו נבדקין ובן י"ג נדריו קיימין, וזהו כרבי דדריש ויבן את הצלע שיש באשה בינה יתירה, ולר"ש בן אלעזר תינוק מחכים קודם מתוך שמצוי בבית רבו. 4. בן או בת שלא הביאו שתי שערות, לב"ה בגיל עשרים לב"ש י"ח ולר"א בזכר עשרים ובנקיבה י"ח, אם נולדו בהם סימני סריס יביאו ראייה על גילם והוו סריס ואילונית שאינם בחליצה ויבום, ובלא סימני סריס ממתנינים עד רוב שנותיו.

שאלות לחזרה ושינון

א. דיני שכבת זרע (4)

דף מ-מא

ב. שיעורי זוב ושכבת זרע והשמועות (3)

א. המח' אי יוצא דופן בילוד, והמח' בדרשות (4)

דף מד-מה

ב. דין יוצא דופן בקדשים, והשמועות (3)

א. דיני תינוק בן יום אחד (11)

ג. דיני טומאת המקור (4)

ב. דיני קטנה בת שלש שנים ויום (5)

דף מב

ג. הגילאים השונים ודיניהם (4)

א. הטומאה בבית החיצון ומנין (5)

ב. דיני בית הסתרים (3)

דף מג

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ך	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין עם תורתך שעשועי,	יומא
עם הקדמות ומושגים	סימני הדף, ותוספתא	סוכה
בכורות	בבא קמא	ביצה תענית
ערכין-תמורה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
כריתות-מעילה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחור יין לרמ"א
נדה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~373~

המערכת